

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต - แรกเริ่ม

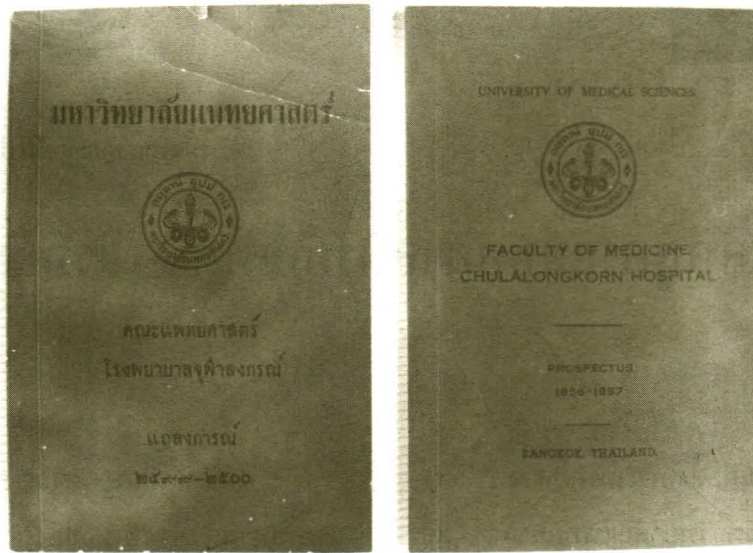
ตั้งแต่เมื่อได้เริ่มก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และเปิดสอนเป็นปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2490 นั้น คณะแพทยศาสตร์แห่งนี้ได้ใช้หลักสูตรแบบเดียวกับที่ใช้ที่คณะแพทยศาสตร์และศิริราชพยาบาล และได้ใช้เรื่อยมา สามารถผลิตแพทยศาสตรบัณฑิตได้เป็นลำดับคือ

ปี พ.ศ.	บัณฑิต	จำนวน
2494	35	คน
2495	68	"
2496	60	"
2497	58	"
2498	54	"
2499	68	"

ในปีการศึกษา 2499 ก็ได้มีการจัดทำหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ขึ้นเป็นการเฉพาะโดย หลวงประทีปเวชศักดิ์ คณบดีในสมัยนั้น ได้มอบหมายให้นพ.สมาน มันทาภรณ์ ซึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการคณะแพทยศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินการ

นพ.สมาน มันทาภรณ์ ได้อาศัยประสบการณ์ที่เคยศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ มาผสมผสานและปรับปรุงร่วมกับหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตที่เคยใช้มา และจัดทำหลักสูตรพร้อมรายละเอียดต่างๆ ด้านจนสมบูรณ์ขึ้น ในขั้นแรกจัดทำเป็นภาษาอังกฤษ และได้ทำการแปลเป็นภาษาไทย จัดพิมพ์ควบคู่กันเรียกเป็นแถลงการณ์ของคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ 2499-2500

ปฐมแพทย์จุฬา 50 ปีนี้เป็นบทความที่รวบรวมเรียบเรียงถึงประวัติเหตุการณ์ ตลอดจนบุคคลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิวัฒนาการของโรงเรียนแพทย์แห่งนี้จนเจริญรุ่งเรืองมาถึงปัจจุบัน บทความอาจไม่ได้บันทึกได้เรียงตามลำดับเหตุการณ์ หรือสมบูรณ์ครบถ้วน การกล่าวอ้างอิงถึงเฉพาะบางบุคคลก็ได้หมายความว่า ท่านผู้มีคุณูปการต่อคณะแพทยศาสตร์อีกหลายท่านจะไม่ได้มีส่วนสำคัญ แต่เป็นการหยิบยกเพียงบางส่วนบางตอน ตามที่ผู้เรียบเรียงจะสนใจหยิบยกขึ้นมา เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ชาวแพทย์จุฬา ได้รำลึกย้อนอดีต ในวาระที่คณะแพทยศาสตร์แห่งนี้ ได้ถือกำเนิดมาจนจะครบ 50 ปี ในปีพุทธศักราช 2540 นี้

ภาพที่ 1. แดงการณ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ 2499-2500 เป็นหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตของจุฬายที่จัดทำขึ้นเฉพาะของจุฬายเป็นครั้งแรก

ในแดงการณนั้นประกอบด้วย ปฏิทินมหาวิทยาลัย รายชื่อกรรมการมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ คณะกรรมการคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิของผู้สมัครเข้าศึกษา ระเบียบปริญญา และการสอบไล่รวมถึงระเบียบเหรียญรางวัล สวัสดิการห้องสมุด หอนักศึกษา ค่าธรรมเนียม ทุน และรางวัล ตลอดจนถึงตารางสอนชั้นปีต่างๆ และรายละเอียดของแผนกที่มีอยู่ในขณะนั้น

หลักสูตรในขณะนั้นได้กำหนดคุณวุฒิผู้สมัครไว้กว้าง คือนอกจากจะรับผู้ที่สำเร็จหลักสูตรการศึกษาเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่มีหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2 ปี จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่งให้มาสมัครเรียนในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ ตามจำนวนที่ได้ตกลงไว้กับมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ยังรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาเตรียมวิทยาศาสตร์การแพทย์จากมหาวิทยาลัยอื่น ซึ่งคณะกรรมการประจำคณะแพทยศาสตร์ได้พิจารณาเห็นสมควรว่าจะรับเข้าศึกษาได้ รวมถึงผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทางชีวของจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยอื่นที่เทียบเท่า หรือเป็นผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีในประเภททันตแพทย์ เกษศาสตร์ หรือสัตวแพทยศาสตร์ด้วย (ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แพทย์จุฬารุ่นแรกๆ หลายคนที่ยจบปริญญาเกศหรืออื่นๆ มาแล้วก่อนมาเรียนแพทย์ และกลายเป็นพี่ใหญ่ในรุ่นด้วยตามอาวุโส ต่อมาเมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรและเปลี่ยนระบบวิธีสอบคัดเลือกในยุคต่อมา ก็มีได้เปิดโอกาสนี้ แต่ก็รับเป็นกรณีพิเศษ เช่น ทันตแพทย์ที่จะเข้าเป็นอาจารย์ในสาขาศัลยกรรม ก็จะเข้ามาศึกษาต่อทางด้านการศึกษา โดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือกและได้รับการยกเว้นการศึกษาในชั้นเตรียมแพทย์มาจนถึงยุคที่ ศ.นพ.จรัส สุวรรณเวลา เป็นคณบดี ก็ได้ทดลองหลักสูตรแพทยศาสตร์ใหม่เรียกว่า หลักสูตรแพทย์แนวใหม่ รับผู้ที่มีคุณสมบัติจบปริญญาตรีด้านวิทยาศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์การแพทย์แขนงต่างๆ เข้ามาศึกษาแพทย์เหมือนหลักสูตรปี พ.ศ. 2499 โดยยกเว้นการศึกษาในชั้นเตรียมแพทย์ปีที่ 1 และศึกษาต่ออีก 5 ปี ใช้วิธีการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาเป็นหลัก มีการสอนแบบผสมผสาน (Integrate) ในช่วง

ปรีคลินิก 2 ปี และใช้โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช เป็น
ฐานทางคลินิก ซึ่งในปัจจุบันยังสามารถใช้คุณสมบัติผู้
เข้าศึกษาต่อเช่นนี้ เพื่อเข้าศึกษาได้ แต่หลักสูตรการ
เรียนการสอนปรับไปใช้เหมือนกันหมด)

ในช่วงดังกล่าวแบ่งการเรียนออกเป็น 3 ภาค
(Trimester) ภาคละ 12 สัปดาห์ ภาคต้น ตั้งแต่เดือน
มิถุนายน-สิงหาคม ภาคกลาง ตั้งแต่ กันยายน-
พฤศจิกายน และภาคปลาย ตั้งแต่ ธันวาคม-กุมภาพันธ์
มีการหยุดเริ่มระหว่างภาคต้น-กลาง และภาคกลาง-
ปลาย ครั้งละ 1 สัปดาห์ ในปลายภาคที่ 3 มีการหยุด
เรียน 1 สัปดาห์ เพื่อให้นักศึกษาได้ทบทวนความรู้ก่อน
สอบไล่ประจำปี ก่อนจะปิดภาคฤดูร้อนเป็นเวลา 2 เดือน
ในขณะนั้นแม้จะกำหนดเวลาเรียนตั้งแต่ 8.00-12.00 น.
และ 13.00-16.00 น. แต่สำหรับชั่วโมงปฏิบัติการใน
ห้องทดลอง ก็ได้เลื่อนเวลาเลิกเรียนเป็น 17.00 น. เพื่อ
ให้มีเวลาพอเพียงสำหรับการปฏิบัติการ

การให้คะแนนในช่วงนั้นให้เป็นเปอร์เซ็นต์ และ
ถ้าคะแนนรวมของการสอบไล่ในชั้นปีสุดท้ายได้ตั้งแต่
86% ขึ้นไปจะได้รับปริญญาเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง ส่วน

ปริญญาเกียรตินิยมอันดับสองต้องได้คะแนนรวมตั้งแต่
75-85% และต้องไม่เคยสอบไล่ (สอบปลายปี) ตกซ้ำ
ชั้นในชั้นหนึ่งชั้นใดตลอดการศึกษา ผลการสอบไล่คิด
คะแนนไม่ต่ำกว่า 60% สำหรับทุกวิชา ผู้ที่สอบไล่ได้
คะแนนรวมตลอดหลักสูตรของประเภทวิชาเป็นที่หนึ่ง
และสองก็จะได้รับเหรียญทองและเหรียญเงินตามลำดับ

สำหรับการสอบชั้นปีที่ 1,2 และ 3 ทำการ
สอบโดยคณะกรรมการสอบของคณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ทั้งข้อเขียนและภาคปฏิบัติ
ส่วนการสอบไล่ชั้นปีสุดท้ายหรือชั้นปริญญา การสอบไล่
ทำโดยกรรมการกลางจากโรงเรียนแพทย์ของโรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์และโรงพยาบาลศิริราช แต่ไปทำการสอบที่
โรงพยาบาลศิริราช เป็นเช่นนี้มาจนเกิดคำถามขึ้นในใจ
ของนักศึกษาแพทย์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ในยุคนั้นว่า
ยุติธรรมหรือเสมอภาคหรือไม่ จนเมื่อคณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ย้ายสังกัดจากมหาวิทยาลัย
แพทยศาสตร์มาขึ้นกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้
ทำการสอบโดยคณะกรรมการของจุฬฯ เอง

ภาพที่ 2. บัณฑิตแพทย์จุฬฯ 3 คนแรกที่ได้สร้างชื่อเสียงและพิสูจน์มาตรฐานคุณภาพของการศึกษาของ
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จากซ้ายไปขวา น.พ.จรัส สุวรรณเวลา (บัณฑิตรุ่นที่ 5)
พ.ญ.ศรีจิตรา บุนนาค (เจริญจรัสมพร) (บัณฑิตรุ่นที่ 7) น.พ.ถนอม มะโนทัย (บัณฑิตรุ่นที่ 9)

ในการสอบยุคแรกนั้น เรียกได้ว่า “ยาก” ด้วย ปัจจัยหลายประการ ประการแรกได้แก่ การตัดสินใจโดยใช้ “อิงเกณฑ์” คะแนนไม่ต่ำกว่า 60% ทุกวิชาเป็นหลัก (ในปัจจุบันใช้ “อิงกลุ่ม” แล้วมี “เกณฑ์” ประกอบตัดเกรดเป็น A,B,C,D เพียงแค่ชั้น D ก็ยังถือว่าสอบได้แต่เกรดรวม (G.P.A) ต้องไม่ต่ำกว่า 2.00) ประการที่ 2 การสอบไล่ในชั้นปีสุดท้ายสอบโดยคณะกรรมการรวมและไปสอบที่ศิริราช อาจกระทบต่อผลการสอบไล่

เพื่อปริญญาด้วย จากข้อมูลในตารางที่ 1 จึงเห็นได้ชัดเจนว่านักศึกษาแพทย์ในรุ่นที่ 1 ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2490 จำนวน 67 คน ตกหล่นตามรายทางแต่ละปี และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2494 เพียง 35 คน ส่วนรุ่นที่ 2 รับเข้าศึกษาในปีแรก 70 คน รวมกับที่ตกมาจากรุ่น 1 จำนวน 32 คน รวมทั้งหมด 102 คน สำเร็จการศึกษา 68 คน

ตารางที่ 1. จำนวนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาชาย-หญิง ตั้งแต่เริ่มตั้งคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พ.ศ. 2490

ปี	จำนวน ทั้งหมด	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		สำเร็จการศึกษา		หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
2490 - 91	67	46	21									
2491 - 92	132	51	19	43	19							
2492 - 93	177	37	18	51	19	35	17					
2493 - 94	236	54	16	37	18	47	24	28	12			สำเร็จการศึกษา
2494 - 95	296	58	18	45	15	42	21	46	24	27	8	รุ่นที่ 1 - 2494
2495 - 96	268	63	20	44	16	48	16	41	20	44	24	รุ่นที่ 2 - 2495
2496 - 97	277	50	23	66	20	41	17	44	16	41	19	รุ่นที่ 3 - 2496
2497 - 98	301	63	22	61	24	69	17	37	18	44	14	รุ่นที่ 4 - 2497
2498 - 99	334	60	27	62	27	58	26	59	15	36	18	รุ่นที่ 5 - 2498
2499 - 2500	355	62	36	57	21	69	27	59	24	54	14	รุ่นที่ 6 - 2499

อย่างไรก็ดี เพื่อมิให้เกิดครหาในแง่ของคุณสมบัติและมาตรฐานของแพทยศาสตรบัณฑิตจากคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ คณาจารย์ทั้งหลายก็ได้แต่มุ่งมั่นประสิทธิ์ประสาทความรู้วิชาการให้แก่ศิษย์โดยมิได้คิดจะแยกมาสอบเป็นอิสระ และจนในปี พ.ศ. 2498 แพทย์จุฬฯ ก็ได้ประกาศศักดิ์ศรีว่ามีได้

เป็นสองรองใคร เมื่อบัณฑิตแพทย์จุฬฯ รุ่นที่ 5 ผู้หนึ่งสอบไล่ได้เป็นอันดับหนึ่งของการสอบรวมทั้งหมดของคณะแพทยศาสตร์ 2 แห่งและได้รับพระราชทานทุนอาเนันทมหิดล ท่านผู้นั้นคือ ศ.นพ.จรัส สุวรรณเวลา และนับแต่นั้นมาก็มียุคแพทย์จุฬฯ อีกหลายท่านได้แสดงให้เห็นมาตรฐาน ศักดิ์ศรี เช่นนี้ อาทิ ศ.พญ.คุณหญิง

ศรีจิตรา บุนนาค (รุ่น 7) นพ.ถนอม มะโนทัย (รุ่น 9) แพทย์จุฬายา รุ่น 13 ได้ทำเกียรติประวัติแก่แพทย์ จุฬาลงกรณ์ไว้โดยเป็นแพทย์จุฬายา รุ่นแรกที่สามารถ

สอบไล่ได้ยกชั้น รวม 74 คน ในปีการศึกษา 2505 จน ศ.นพ.มล.เกษตร สนิทวงศ์ คณบดีในขณะนั้นถึงกับจัดงานเลี้ยงให้ที่บ้าน

ภาพที่ 3. ภาพชุดเมื่อ คณบดีศ.นพ.มล.เกษตร สนิทวงศ์ จัดงานเลี้ยงแสดงความยินดีที่ศิษย์แพทย์จุฬายา รุ่น 14 สอบไล่ได้ยกชั้น

เรื่อง : สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ
ภาพ : สมรพันธ์ จารุลักษณะานันท์

หมายเหตุ

จุฬาลงกรณ์เวชสารยินดีต้อนรับบทความเพื่อตีพิมพ์ในคอลัมน์พิเศษ “ปุมแพทย์จุฬา 50 ปี” ซึ่งจะมีอยู่ตลอดระยะเวลาในวารสาร จุฬาลงกรณ์เวชสาร ประจำปี 2539 และ 2540 โดยจะขอถือเป็นโอกาสอันดีในกิจกรรมร่วมเฉลิมฉลอง 50 ปี แห่งการก่อตั้งคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนึ่งข้อเท็จจริงในบทความหากท่านผู้อ่านท่านใดเห็นว่าคลาดเคลื่อน ขอความกรุณาแจ้งมายังบรรณาธิการ เพื่อจะได้ ตรวจสอบและเก็บไว้เป็นหลักฐานอ้างอิงต่อไปในอนาคต